

50 Barandilla.

~~Habet ad usum licentia sui~~
~~Joh. Petrus~~
M. x. Ludovicus

VETUS ET NOVA
ECCLESIAE
DISCIPLINA

In tres Partes, seu Tomos distributa, & nova APPENDICE
locupletata.

VETUS ET NOVA
ECCLESIAE
DISCIPLINA

CIRCA

BENEFICIA, & BENEFICIARIOS,
IN TRES PARTES DISTRIBUTA,

Variisque Animadversionibus locupletata;

AUTHORE, EODEMQUE INTERPRETE

LUDOVICO THOMASSINO

ORATORII GALLICANI PRESBYTERO,

Accedit

TRACTATUS BENEFICIARIUS

FR. CAESARII MARIAE SGUANIN

Pro indemniter salvandis Juribus SANCTAE MATRIS ECCLESIAE, quoad

BENEFICIA ECCLESIASTICA.

TOMUS PRIMUS.

UBI AGITUR

LIB. I. De primo Cleri Ordine.

LIB. II. De secundo Cleri Ordine.

LIB. III. De Clericorum & Monachorum Congregationibus.

QUESTIONIBUS SINGULIS EX ORDINE TEMPORUM

Ab exordio Ecclesiae ad Clodoveum, inde ad Carolum Magnum, rursus
inde ad Hugonem Capetium, denique ad haec usque tempora pertractatis;
nisiquam tamen interrupto earum contextu.

OPUS EX SANCTIS PATRIBUS, EX CONCILIIS,

Et quorumque temporum Historiis decerptum.

Editio postrema, cum Parisiensi accuratissime collata.

VENETIIS, MDCCLXXIII.
TYPIS PETRI SAVIONI.

SUPERIORUM APPROBATIONE, AC PRIVILEGIO.

ELOGIUM HISTORICUM
P. LUDOVICI THOMASSINI,
ORATORI GALLICANI PRESBYTERI,

E Gallicis Elogiis Virorum Illustrum superioris
sæculi D. Peraltii Parisiis 1698.

A JOANNE DOMINICO MANSI,

Congregationis Matris Dei, Lucensi, Latinis Literis traditum.

ADEO æquabilis vitæ genus sectatus est P. Thomassinus, ut totum ejus Elogium paucis transigi posse videatur; antequam enim apud Patres Oratorii instituendus traderetur, ubi & vitæ cursum absolvit, nullo alio quam præce & studio totus occupabatur. Sed incredibile illa ad studium excolendum contentio tam largam cognitionum messem viro intulit, ut si explicare singula nostra hac commentatiuncula meditaremur (quod res ipsa exigeret; ut justam aliquam ejus ideam ingereremus) præscriptas nobis scribendi metas plus nimio cogemur excedere.

Ex quo juveniles scientias, literas scilicet humaniores, eloquentiam, & Philosophiam habuit familiares, docere alios aggressus, & aliorum profectum in eo studii genere, & suum maxime promovit; quæ enim præstabat ingenii vi & perspicacitate, nihil tractandum assuebat, quin nova simul plura & inveniret ipse, & alios inventa doceret. Sed genio & religioso cordis pietate ad Theologiæ studium vellicatus, brevi unica huic occupationi ceteras omnes posthabuit; eam potissimum sibi eligens Theologiæ partem, quam in Scriptura, Patribus, & Conciliis maxime veritatem, positivam appellant. Cum Patris Peraltii liber de Dogmatibus publicam lucem aspexit, tanti viri exemplo consilium suum confirmavit; non quidem spicilegium colligendi Viri doctissimi, qui ad dogmatum historiam tam exactam sedulritatem, & vetustatis peritiam contulit, quantum rei vastitas exigeret; sed super stratas ab illo meditationes gradens, ad intima mysteriorum & dogmatum adyta pervasit. Historici partes in iis quæ ad dogmata pertinent, egregie Peraltius exequutus est; nostro vero decus est non infimum, abditissima quæque & sublimia mysteriorum arcana, in iis maxime quæ ad Filii Dei incarnationem adventum spectant, pervasisse. Equis non admiretur latentia Dei consilia, fines, rerum inter se connexiones & affinitates & alia texcenta ejus generis prodigia, quæ legentibus ipse prodit ac referat? Circa annum 1654. Theologiam in Seminario S. Maglotti legere aggressus est, ubi pariter Collationes suas in Patres, Historiam & Concilia instituens, ad æonum usque 1688. perduxit. Hanc occupationem negotiosa aliqua quies identidem intercipiebat; quæ enim erat apud summos Præsules opinione, editiones Operum; quæ paraverat, tam ab ipis, eorum ab Oratorii præsidibus jussus capessivit. Commentariis de gratia, & Dissertationibus in Concilia præmissis, Dogmata Theologica, de quibus supra, & Commentarios de Gratia, multo quam prius auctiores, emisit in publicum. Exceperunt hæc omnia Opus de Disciplina, tum & varii Tractatus de Jeuniis, Festis, Officio Divino, Ecclesiæ unitate, veritate & mendacio, Eleemosynis & recto usu bonorum temporalium. Singula hæc Opera legentes ad prodigiosam sacræ item & profanæ eruditionis copiam hærent attoniti; nec minus est admirationi acumen illud singulare præstantissimi Authoris, quo intima quæque Platonicæ Philosophiæ arcana, cum res poscit, pervadit & referat.

Eo studio, quæ se olim in Authorum Paganorum lectione exercuerat, minus contentus idem demum stadium emensus est, ediditque Methodum legendi, ut Christianum decet, Auctores Philosophicos, Historicos, Poeticos, sedulo ac luculenter in eo Opere illustrans, quæ superstitio & error falsa supereminaverat, ab illis veræ religionis & rationis seminibus quæ traditio, lectio Hebraicarum Scripturarum, & Paganorum cum Hebræis consuetudo in hominum cordibus tanquam in agro severunt. Porro tanta lucet in his omnibus scriptis sapientia, modestia, & pietas tanta, ut omnes per Europam gentes Authorem admirentur & ament; Romæ maxime cujus Nuncii, Pontificii scilicet, frequentibus visitationibus præstantissimum Virum dignati sunt. Protestatus est Innocentius XI. Li-

VETUS ET NOVA ECCLESIAE DISCIPLINA

CIRCA BENEFICIA ET BENEFICIARIOS,
DISTRIBUTA IN TRES PARTES,

Quae & ipsae in tres Libros singulae distributae sunt.

PARS PRIMA;

IN QUA AGITUR { LIB. I. De primo Cleri Ordine.
LIB. II. De secundo Cleri Ordine.
LIB. III. De Monasticis Congregationibus.

LIBER PRIMUS.

De primo & principe Cleri Ordine, de Episcopatu & omnibus ejusdem gradibus, de summo Pontifice, de Patriarchis & Exarchis, de Primatibus & Archiepiscopis, de Metropolitanis & Episcopis.

DE PLENITUDINE SACERDOTII IN EPISCOPATU, de variis ejus gradibus, de Papa.

CAPUT I. P. 1. 4. 1. 4. 1.

De Episcopatu in genere, prout omnes Episcopatus gradus amplectitur; esse in eo plenitudinem, immunitatem apicem spiritualis auctoritatis & sacerdotialis imperii.

1. Christus Ecclesia sua summa atque unica est, & aeterna Pontifex.

2. In talis se recipitur; & Pontificatus summi plenitudinem illi applicatur, ejusdem vicarius & minister sua auctoritate in terra Ecclesiae praesens.

3. Ut sunt Apostoli, & Episcopi, Apostolorum successorum.

4. Non in consensum auctoritatis Pontificis sui & sacerdotibus impedit, ut ipsi non constentur.

5. Non ergo Episcopatus summi est extensus Presbyteralis Ordinis, ut facile dicitur, & Episcopatus fuerit auctoritate constantior vel Christus exercit, vel Apostoli auctoritatem tenent.

6. Non alius vel Paulus vel Hieronymus innovat, quam totus ecclesiae sui Episcopatus a solis Episcopis adnotat, servato fuisse, & ex re non quidem fuisse, ut auctor Presbyteralis Ordinis & interesse Episcopali poluerit.

7. Sed potius fuerit Ecclesiam servare & parentem, Apostolice Ordinis & auctoritatis auctoritatem.

8. Praedictis Verbi, Ecclesiam propagatio, gentium conversio, civitatum administratio, Episcopis demandanda erant.

9. Ut Episcopatus natura, iudicium & majestas elevat, in sua maxime parte praesentibus est, in Christo & in Apostolis.

10. Cum Presbyter Episcopali Ordine augetur, cum quo plenitudine & summa potestate sacerdotii donatur, sua auctoritate potest.

11. Ut primum Episcopatus inauguratur est, ipse Presbyteratus multa personarum longe splendidiore & auctoritate splendens.

12. Presbyteratus multa non fore nisi ab ipso Episcopo impendatur cum Presbyteris.

13. Sacerdotibus solis Episcopis conferri, quod ejus auctoritatem solis ostendat.

14. Sacerdotibus Christus instituit, Episcopos effudit, Presbyteros creavit.

15. Episcopi auctoritas & auctoritas ea est, ut non solum Sacerdotibus impendatur, sed & ejus imperium illis & auctoritatem.

1. **S**acerdotem Dei Filium in terra & in caelum nostrum delapsus, ut novae legis novaque sacerdotii fundamenta jaceret, lex ipsi tunc summa summumque idem Pontifex esse voluit, aeterna & incorruptibilis veritas, Verbum Patris qui est ante saecula, eorum lex ipsissima & Legislator verissimus, novae se carae infundere in tempore dignatus est, atque in lucerna & sacerdotii sui usque vultum aperiret etiam. Lex nova, auctoritas Patris, nova sacerdotio faciunda erat. Pontifex numeris omnibus absoletus, Lex ipse viva & vegeta popularum est. Ita imperia republicae nullo locum, nullo temporum sine circumferendi, Lex non potest esse, nisi imperium veritas.

Thomasi. Tom. 1.

2. Hinc sapienter caelestique Jerusalem Pontifex aeternus Christus est, idcirco teste Paulo eodem, ubi semetipsum adter Patri, legit insar & suavissimi holocausti, quo eorum Beatissimi in caelis dependentium clericus una auctoritate. Sed in ea eadem advocavit Christus, ut a terra non abesse, equippe illis infusus & infusus, quos in sacerdotii sui gloriae mai adoperaret, & adoptat eorum more, ut essent ere & martires aeterni hujus sacerdotii aeterna ipsam vultum possider immolaret. Rerum cepit & magnitudine laborum & laquei cetera est eratio ad contemplationem illius sacerdotii, quod ab exordii carnis sui exortat ipse, & ministerium opera exercere non desinet.

3. In dubium quippe vocari non potest, quin huiusmodi natura conferri debet Dei Filius, cuius auctoritate plenitudinem & amplitudinem & ipse obtinuit, & in sum Patris coelestis Apostoli suis infundit, eorum succedentibus subinde impartendae, propagandaeque in Ecclesia, donec temporem vices longa claudat & signa certissima. Apostolice ergo, sive Episcopalis & Caritatis auctoritas, plenissima erat sacerdotii dignitate & potestate ubera, & eorum gradus, vices, eorumque omnes complectebatur.

4. Nec enim Christus Apostolice sacerdotii sui instituit, uti ante se in se qui per gradus singulos, per temperata & Ordinum incrementa ad culmen usque pervenitur spiritualis huius pontificatus. Languis, molibus & epulentiis, & ab Apostolice accipi per eum, & ab apertis maximoque Christo, vices & ministerium eorum, qui Ecclesiae Patres & summi Pontifices erantur. In singulis, in annis in laudem edunt, ut per ipsa necessitate, conferendi & qualitate moras ac tardia mitterent, quam nihil se totum hoc, quod summi, & que superantur. At quem Deus constituit princeps & potentem totius generis vultum, Eum facit tota humana natura quorum maxima obtingere potest, perfectissime, pulcherrime, dignitate condonatur omnipotentem episcopi, qui non potest quod tunc non. potestate, & quod singulis, non respicere. Ita tunc Christus Ecclesiam suam, servavit, aut innovavit mundi conditor, servavit & summi potestate novae suae gentis Apostolice in perpetuum, ut illa ante Verbi sui & spiritus plenitudine ac potestate velleit, & ea cumulatim sacerdotium moniam caput, & ea qua filii Dei ad hunc usque saeculorum propagarentur.

5. Qui sacerdotium non aliter possidetur, quam ut non eo dubitatur, per gradus varios adpendo illis Presbyteri huc perculit difficultas, eorum ordini & causis Presbyterorum auctoritate per Episcopalem inaugurationem. Constat Presbyteris utraque illa amplissima auctoritate se potestate Ecclesiae conferenda, & dosandem potestatem non his amplius quod tunc vultum Episcopalis impendit potestatem? Hinc Schola ex precibus non parca, qua & ea illi qui altius se demerferat in sanctum Patrum Concilioque patriciam ut in dicam Theologiam, Episcopatum dixerit non aliud esse, quam extensorem quendam & ampliationem presbyteralis auctoritatis. & quod magis mirari, executionem duntaxat moralem. Non facile in mentem venire poterat, quod quae magis oblatorem, & velleit, quam Christus esse esset innotuit huiusmodi dignitatem precedensimam.

6. Non id erat quod tunc vultum in Theologia, quod quod duntaxat totam auctoritatem de laudibus & quibus ab inauguratione sui Episcopatus huiusmodi est; sed illa addere aliquid huiusmodi ex Hieronymi verbis, aliorumque consilium scriptorum Ecclesiasticorum, qui eorum